

PRAMEN

ČASOPIS PRE DUCHOVNÚ FORMÁCIU

Marec 2019, ročník 19

POVSTAŇ K ŽIVOTU

Evanjeliá obsahujú celkovo tri príbehy, kedy Ježiš priviedol mŕtveho človeka späť k životu. Jedná sa o vzkriesenie Jairovej dcéry, naimského mládenca a jeho priateľa Lazára. V čom sa tieto jednotlivé príbehy odlišujú?

Vzkriesenie Jairovej dcéry sa odohralo krátko po jej smrti. Mala dvanásť rokov - bola pravdepodobne najmladšia zo všetkých vzkriesených. Po smrti ostala ležať doma, obklopená plačúcimi rodičmi a blízkymi.

Vzkriesenie naimského mládenca sa udialo už dlhšie po jeho smrti. Jeho Ježiš vzkriesil cestou z domu na cintorín. Možno v prípade Jairovej dcéry mohli byť ešte nejaké pochybnosti ohľadom jej smrti. V prípade naimského mládenca však už pochyb nebolo. Chlapec bol mŕtvy a celý zástup ho sprevádzal pochovať ho.

Vzkriesenie Lazára sa uskutočnilo až pomerne dlho po jeho smrti. Bol v hrobe tri dni, kameň bol zavalený a – ako to líči evanjelium, už zapáchal, bol v rozklade. O jeho smrti nebolo najmenších pochyb.

Ježiš povoláva k životu všetkých troch. Symbolizujú ich vzkriesenia aj niečo viac? Obrázom čoho v živote každého z nás môžu byť?

Môžu byť symbolom stavu duše človeka. Alebo presnejšie – symbolom troch stavov hriechu, do ktorých sa človek môže dostať.

Smrť Jairovej dcéry symbolizuje hriech, ktorý je síce vážny, avšak nie je až natolko nebezpečný, že by spôsobil, že človeka „vynesú“ z rodičovského domu. Rodičovský dom tu symbolizuje záruku a pocit istoty a bezpečnosti, ktoré každý potrebuje. V stave Jairovej dcéry je človek síce už v nejakej oblasti duchovne mŕtvy, on aj jeho blízki to vedia, ale ešte stále nie je na tom tak zle, že by nemohol fungovať ako člen „rodiny“ alebo nejakého spoločenstva. Najbližší ho oplakávajú, cudzí, mimo domu, ešte o jeho „smrť“ nevedia. Aj tento stav je vážny, pretože ak sa takémuto „mŕtvemu“ nedostane pomoci, hrozí, že skôr či neskôr bude „vynesený z domu“.

Stav naimského mládenca už symbolizuje stav duše človeka, ktorého „smrť“ sa stala verejne známou. Jeho položenie vidia nielen najbližší, s ktorými žije v jednom dome, ale aj ľudia zvonku. Takýto človek je suchý, nežijúci, neplodný... Mnohí plačú, že sa „stratil“. Že jeho priority a rebríček hodnôt sú posunuté, že rodičovský dom ho prestal zaujímať.

Lazárov prípad je najhorší. On už nie je ani v dome, alebo dokonca ani v stave na ceste z domu, kde ešte bola aká taká šanca, že by sa mohol vrátiť. Jeho život je už definitívne zapečatený náhrobnou skalou. Je upísaný celkom inému svetu. Hodnoty, ktorým sa oddal, ho celkom priviedli na mizinu a dostali ho do úplného rozkladu. Hoci ľudia okolo neho plačú, jemu je už všetko jedno.

Dôležité je položiť si otázku: som v štádiu života? Plný odovzdanosti a zápalu k životu s Pánom? Alebo som na ceste k duchovnej smrti? V ktorom štádiu sa nachádzam?

Možno sa zahrávam s nejakou vecou, ktorá sa mi môže stať osudnou, pretože ma môže tak uchopiť, že nebudem mať síl vymaniť sa spod jej vplyvu. Môže to byť nedovolený vzťah, alkohol alebo iná droga, možno nejaká činnosť (alebo naopak nečinnosť), ktorá začne pomaly odsúvať nabok dobré veci, ktoré sú nevyhnutné pre rozvoj môj vlastný i mojej rodiny, spoločenstva.

Je dobré, ak poznám pravdu o sebe a priznám si, že potrebujem dotyk Ježišovho vzkriesenia.

(zdroj: Milan Bubák, www.sk.radiovaticana.va)

Julien Green (1900-1998) bol francúzsky spisovateľ, známy svojimi psychologickými románmi. Celý život hľadal pravdu a jeho tvorba odráža strastiplný život túžby po nej. Vychovaný bol ako protestant, no v pätnástich rokoch sa stal katolíkom. Potom sa stal budhistom. A neskôr sa opäť vrátil ku katolicizmu. Celý svoj život viedol zápas s vlastnou homosexualitou a pre pokoj vo svedomí sa rozhodol pre život v celibáte. Svedkami jeho vnútorných zápasov, hľadania Boha i seba samého sú jeho denníky.

Julien Green vo svojich románoch predstavuje človeka so svojimi pokušeniami, „stratenosťou“, strachom zo života a túžbou po vyššej

skutočnosti. Hrdinovia jeho románov sú osamelí, opustení, nemajú silnú vôľu a nevedia sa ovládať. Je pre nich príznačný názov jednej jeho knihy, ktorá vyšla v roku 1960 – *Každý človek svojej noci (Chaque homme dans sa nuit)*.

Ústrednou postavou tohto románu je Wilfred Ingram, ktorý sa zmieta medzi požiadavkami viery a svedomia a neovládateľnou sexuálnou žiadostivosťou. Okolie ho považuje za slušného človeka, no Wilfred si uvedomuje, že trčí v hriechu a v bahne. Vo vrecku má síce ruženic, no keď sa vyberie do mesta na „výpady“, necháva ho doma. Na jednej strane by sa rád zbavil viery, ktorá mu prekáža užívať si život, na druhej strane si uvedomuje, že bez Boha by nedokázal jestvovať.

Situácia sa vyostruje, keď sa zoznami s mladou manželkou svojho vzdialeného príbuzného Jamesa Knighta. Z priateľstva medzi ním a touto ženou sa čoskoro vyvinie dôverný vzťah. James o tom vie, ale dôveruje svojej žene.

Jednej noci sa James rozpráva s Wilfredom: „Nechcem sa s vami rozprávať o náboženských veciach, len vám chcem prečítať štyri verše z Biblie. Nie je to síce miesto, ktoré každému padne do oka, ale predsa...“ A otvoril Bibliu na mieste, kde bol zoznam mien apoštolov. Na miesto Judáša napísal James Wilfredovo meno. Wilfred ostal zmätený: „Prečo mi to hovoríte?“ Čítajúci zatvoril knihu. „Lebo to možno čítať aj takto: „A ten dvanásty sa volal Wilfred, ktorý ho zradil.“ A vôbec – ešte vám nenapadlo, že na to miesto by sme každý jeden mohli doplniť svoje vlastné meno?“

Rozhovor s Jamesom Wilfredom otriasol. Keď sa vrátil domov, prepadli ho výčitky svedomia. Napustil si do umývadla vodu a vopchal doň hlavu. Chcel vytrieť z pamäti spomienku na predchádzajúcu noc s pani Knightovou. Nemohol spať. Myslel, že bude rozumnejšie, keď sa pôjde poprechádzať do ulíc. Nasledujúce ráno vošiel do kostola a prosil: „Bože, ostaň so mnou!“ a keď ešte jasnejšie uzrel vinu svojho hriechu, skoro polohlasne vykrikoval: „Prosím, ostaň so mnou až do konca!“

O niekoľko hodín ho postrelil akýsi maniak. Keď Wilfred umieral, ešte svojmu vrahovi odpustil. Pri Wilfredovej smrteľnej posteli sedel aj James Knight. Tento svoje dojmy vyjadril nasledovne: „Nepatrím k ľuďom, ktorí sa ľahko nechajú strhnúť citom. Nedôverujem pohnutiu. Už som sa viac rás sklamal. Ale nikdy predtým som nevidel taký výraz šťastia na tvári ako u Wilfreda. Pri pohľade naňho akoby smrť nebola smrťou. On umieral, a predsa ožíval.“

Keď umrel, chvíľu som stál pri ňom ako otupený. A potom som počul, ako sa pýtam kňaza: „Je po všetkom?“ a on mi odpovedal: „Áno, ak tým myslíte, že srdce už nebije.““

Mnohí si myslíme, že by sme boli lepšími veriacimi, keby sme žili pred dvetisíc rokmi a smeli na vlastné oči vidieť Ježiša a jeho skutky. Je to však veľký omyl! Lebo viera nezávisí od očí. Závisí od srdca!

Dá sa predpokladať, že i zoči-voči Ježišovi by sme boli takí, akí sme teraz. Ak nemáme teraz záujem o duchovné veci, nenašli by sme si čas počúvať Ježiša ani vtedy. Ak si všimame v náboženstve iba kuriozity, práve tak povrchno by sme pozorovali Ježišove zázraky. Nič hlbšie by sa v nás neudialo a my by sme sa vrátili nedotknutí k svojmu každodennému životu.

(Ján Chryzostom Korec)

Evanjeliové príbehy vzkriesenia Jairovej dcéry, naimského mládenca i Lazára nám teda symbolizujú rozličné prejavy duchovnej smrti v súvislosti s tým, ako ju vidí okolie. No existuje ešte iný typ duchovnej smrti, ktorý okolie zaregistrovať nemusí. Dokonca ju nemusí zaregistrovať ani ten človek, ktorého sa týka, pretože tento je presvedčený o tom, že duchovne je na tom veľmi dobre. Príbeh „svätca“ žijúceho vo svete „hriešnikov“ majstrovsky zachytil ruský spisovateľ Lev Nikolajevič Tolstoj v poviedke *Otec Sergij*. Uvádzame ju v skrátenej verzii:

Stepanovi už od detstva záležalo na tom, aby v každom svojom konaní dosahoval dokonalosť a úspech. Keď videl, že vzbudzuje chválu a obdiv, púšťal sa do vecí ešte s väčšou citlivosťou. A keď dosiahol prvenstvo v jednej veci, hneď si vytýčil cieľ nový, a žil pre tento cieľ dovtedy, kým ho nedosiahol. Vstupom do služieb cára Mikuláša zamiloval si ho a rozhodol sa nadovšetko slúžiť jemu i svojej vlasti.

Raz si zaumienil, že dosiahne skvelú pozíciu vo vyšších spoločenských kruhoch. Naučil sa dobre tancovať a skoro dosiahol, že ho začali pozývať na vznešené plesy a večierky. Stepan však veľmi skoro prišiel na to, že kruhy, v ktorých sa pohybuje, sú kruhy nižšie, a nad nimi existujú kruhy ešte vyššie. Zatúžil dostať sa do nich, a k vlastnému prekvapeniu sa mu to čoskoro podarilo. No videl, že v týchto kruhoch je cudzincom. Boli tam k nemu zdvorilí, ale všetko nasvedčovalo tomu, že medzi nich nepatrí. Stepan však túžil patriť medzi nich. Ako cieľ si vytýčil nadviazať známosť so ženou vznešeného pôvodu a oženiť sa s ňou.

Mary bola veľmi pôvabná a čoskoro sa do nej zamiloval, a to nie iba pre kariéru. Ona sa spočiatku správala k nemu odmerane, ale potom zvlúdnela. Stepan ju požiadal o ruku a Mary povedala áno. Prekvapilo ho, ako skoro dosiahol svoj cieľ. Bol príliš zamilovaný a zaslepený, a preto mu uniklo, čo vedelo celé mesto – že jeho nevesta bola pred rokom milenkou cára Mikuláša.

Keď sa to dozvedel, celé mesto šokovalo, že sa vzdal skvelej kariéry, ktorá sa mu črtala. Zrušil zasnúbenie, odovzdal svoj majetok sestre a vstúpil do kláštora. Dosť často ho však rušili spomienky na Mary. A nielen spomienky, ale živé predstavy jeho Mary ako cárovej milienky. So vzopätím všetkých síl ju vypudil z mysle. Keď dostal správu o jej sobáši s istým váženým a bohatým mužom, prijal ju ľahostajne. Bol na seba hrdý. Rovnako ľahostajne však prijal aj správu o smrti svojej matky.

V kláštore sa starostlivosťou o jeho duchovný rast ujal vzdelaný a bohabojný opát. Stepanovi tu vyhovovala požiadavka poslušnosti. Tak, ako sa predtým snažil byť čo najlepším dôstojníkom cára, aj teraz robil viac, ako sa od neho vyžadovalo, len aby sa stal dokonalým mníchom. Prekážali mu škaredé vlastnosti spolubratov, rozvláčnosť a jednotvárnosť bohoslužieb, svetský ruch, ktorý do kláštora prenikal zvonka, ale všetko sa snažil s trpezlivosťou znášať „pre vlastné posvätenie“.

Takto strávil Stepan v kláštore sedem rokov. Za ten čas bol vysvätený za kňaza a prijal rehoľné meno Sergij. Hoci spočiatku tu prežíval veľkú útechu a duchovné povzbudenie, v siedmom roku kláštorného života prišla na neho dlhá chvíľa. Všetko, čo mal dosiahnuť, dosiahol, a už nemal čo robiť. Jediné, s čím si nevedel poradiť, bola jeho telesná žiadostivosť. Bol pekný a urastený

a bol si vedomý, že nejedna žena si to všimla. Na radu múdreho opáta odišiel do pustovne, aby sa úplne uzavrel pred hriechnym svetom.

Raz však za dverami pustovne počul ženský hlas. Nežný a milý. Odplul si. Vedel, že diabol si často berie podobu ženy. Klakol si a odriekal žalm, ktorý mu pomáhal v boji proti pokušeniu. Ale o chvíľu dáma s milým hlasom zaklopala na okno pustovne. Zablúdila, bola úplne premrznutá a hľadala útočisko. Prežehnal sa. Ona na to: „To sa chcete modliť a nedbáte, že tu zmrznem?“ Nechal sa prehovoriť a vpustil ju dnu. Nevedel, že je to žena prešibaná a znudená životom, že jej príchod je len hra a on je obeťou stávky.

Páčil sa jej. Vycítil to, a odišiel za stenu, aby ju nevidel. Napriek tomu viac ako čokoľvek iné vnímal šušťanie premočených šiat, ktoré zo seba dávala dole. Vzbudila v ňom žiadostivosť, ktorá nečakane prepukla v desivej sile. Intenzívne začal odriekať modlitbu: „*Pane Ježišu, zmiluj sa nado mnou!*“ Ona, potešená z toho, čo v ňom vyvolala, rozopla si šaty, aby viac odhalila svoje pôvaby a začala volať o pomoc: „Je mi zle! Kde ste? Je to od vás neľudské. Čo ak umriem?“

On na to: „Hneď za vami prídem.“ Vzal do ruky sekeru, položil ukazovák ľavej ruky na podložku, rozohnal sa u udrel sekerou do prstu. Prst prudko odletel a padol na zem. On blažene pocítil páľčivú bolesť a teplo krvi, ktorá z prstu vytryskla. Dáma s hrôzou na neho hľadela, a on pozdvihol k nej oči, konečne žiariace pokojom a radosťou a povedal: „Sestra, prečo si chcela zahubiť svoju nesmrteľnú dušu? Pohoršenia patria k svetu, ale beda tomu, skrze koho pochádzajú. Modli sa, aby ti Boh odpustil.“ Zmätená ho prosila o odpustenie. O rok neskôr zložila rehoľný sľub a odvtedy viedla prísny život v kláštore. Otec Sergij bol so sebou spokojný.

Čoskoro sa o prípade s dámou dozvedel okolitý svet. Odvtedy prichádzalo za otcom Sergijom stále viac pútnikov, hlavne po tom, ako sa začalo tvrdiť, že zázračne uzdravuje chorých. Po prvý raz došlo k zázračnému uzdraveniu, keď za ním prišla matka s chorým štrnásťročným synom. Žiadala, aby vložil naňho ruky a modlil sa zaňho. Otcovi Sergijovi ani na um neprišlo, že by mohol liečiť neduhy. Keďže však matka stále naliehala, spomenul si na podobenstvo o nespravodlivom sudcovi a neodbytnej vdove, vložil na jej syna ruky, a on sa za mesiac uzdravil. Odvtedy sa meno otca Sergija nieslo od úst k ústam. Často sa čudoval, ako sa to vlastne stalo, a či on je naozaj tak výnimočne spravodlivý v Pánovi, keď má moc svojou modlitbou prinavracieť zdravie. Niekedy si pripadal ako prameň, z ktorého prýštila voda a dávala život.

Jeho svet sa – pochopiteľne - skoro obrátil naruby. Času na duchovnú posilu a modlitbu mal stále menej. Chcel si odpočinúť, nadýchať sa čerstvého vzduchu, ale keď vyšiel von, tam ho už čakal dav ľudí, ktorý ho prosil o požehnanie alebo o radu. Boli tu pútničky, ktoré chodili od jedného posvätného miesta k druhému, od pustovníka k pustovníkovi, vždy rozcitlivé pred každou svätyňou a pred každým pustovníkom. Boli tu zaostalí dedinčania a dedinčanky so svojimi sebeckými požiadavkami zázračného vyliečenia alebo rozptýlenia pochybností o tých najpraktickejších veciach – o vydaji dcéry, prenajatí obchodu, o kúpe pozemku či o rozhršení, keď zaľahli v spánku dieťa alebo splodili nemanželské. To všetko otec Sergij už dávno poznal a nezaujímal ho to. Vedel, že od tých osôb sa nič nové nedozvie, že v ňom nevyvolajú nijaké zbožné

pocity. Avšak rád ich videl ako dav, ktorý čakal na jeho požehnanie a na jeho slovo. A preto - hoci mu tento dav bol na príťaž, zároveň na neho pôsobil príjemne.

Otec Sergij, keď bol unavený, mohol požiadať pomocníkov, ktorých mal na to ustanovených, aby dav rozohnali. Ale v posvätných chvíľkach si spomenul na slová evanjelia „*nechajte maličkých prísť ku mne*“ a povedal, aby ich nechali prichádzať. A on tým jednoduchým ľudkom žehnal a odpovedal na banálne otázky. Povest' o jeho svätosti narastala.

Raz bol tak unavený, až sa mu zatmelo pred očami, čosi zablabol a chytil sa zábradlia. „Otče, neopúšťajte nás! To bude náš koniec!“ počul hlasy z davu. A potom začul ešte jeden hlas: „Vypadnite! Požehnanie ste dostali, tak čo ešte chcete? Kam sa pcháš, babička?“ Bol to akýsi neznámy muž, ktorý si všimol slabosť otca Sergija a chcel ho od davu oslobodiť. Otec Sergij – aby urobil dojem - mdlou namietol, aby tých ľudí nevyháňal, lebo vedel, že ich aj tak vyženie, a potom si bude môcť odpočinúť.

Keď ostali sami, ten muž sa mu zdôveril, prečo prišiel. Má chorú dvadsaťdvaročnú dcéru, ktorá sa po matkinej smrti pomiatla a nemôže sa vydať. Preto ho prosí, aby sa za ňu modlil a uzdravil ju. Otca Sergija zaujímala táto žena, lebo bola mladá a s hrôzou si uvedomoval, ako si predstavuje jej tvary a najradšej by sa opýtal, či je pekná. Keď muž odišiel pre dcéru, začal odriekať: „*Bože, buď milostivý mne hriešnemu...*“

Spomenul si na situáciu spred rokov, kedy obetoval prst, aby nezhršil. Ale keď dievča vošlo do jeho cely, aby jej požehnal, hneď si všimol, že je zmyselné – a keď si sadlo k nemu na posteľ, tentokrát neodolal.

Na druhý deň už za svitania vyšiel von. Zhrozil sa zo seba. Naozaj sa to všetko stalo? Dlho kráčal čo najďalej od kláštora, ani nevedel, kam. Musí so sebou skoncovať. Ako? Má skočiť do vody alebo sa obesit? V smrti videl jediné východisko pre seba. Ale predtým sa chcel – ako vždy – ešte pomodliť. Naraz ho premohol spánok, ktorý trval iba krátku chvíľku. Vo sne uvidel svoje detstvo a v ňom sesterničku Pášeňku. Vybavil sa mu okamih, kedy sa chcela s nimi hrať, a oni sa jej smiali. Potom sa s ňou stretol o niekoľko rokov, už bola vydatá za nejakého statkára, ktorý premárnil všetok majetok a bil ju. Mala dve deti, chlapec jej umrel. Stepan si spomínal, akú ju videl utrápenú. Potom v kláštore ako vdovu. Zrazu vo sne počul hlas: „*Chod'k Pášeňke a spýtaj sa jej, čo máš robiť. Dozvieš sa, v čom je tvoj hriech a v čom je tvoja záchrana.*“

Stepan naozaj potreboval radu. On, ktorý si myslel, že všetko vie, ktorý poučoval druhých, teraz nevedel, ako ďalej žiť. Pášeňka už dávno nebola Pášeňka, ako ju poznal, ale stará scvrknutá žena. Mala zaťa smoliara, neurastenika a pijana a teraz pomáhala dcére so starostli

vošťou o rodinu. Viedla úplne všedný život. Milovala však ľudí okolo seba a pomáhala každému, nakoľko vedela, aj mnohým ešte chudobnejším od seba. Pri pohľade na ňu sa musel Stepan pýtať: „Koho ja mám vlastne rád?“ Zisťoval si tiež, ako je to s jej modlitbou, to určite v nej musí Pášeňka nachádzať toľko lásky pre druhých. Ona však na to: „Ani modliť sa neviem, niekedy je to len také mechanické. Viem, že to nie je ono, nanajvýš si uvedomujem vlastnú špatnosť. Do kostola niekedy ani nejdem, nemám čo na seba, a nechcem, aby sa deti za mňa, takú otrhanú, hanbili. Na vnúcatá však dohliadam, aby šli, aj ku sviatostiam aby pristúpili.“

Pochopil to. Pášeňka stelesňovala presne to, čím mal byť, a nebol. On žil pre Boha, a ľudia mu prekážali, zatiaľ čo Pášeňka nevedela veľa o Bohu, a napriek tomu viedla každodenný život ku sláve Boha, lebo žila pre ľudí.

Keď odchádzal, pýtal si od nej požehnanie. Chcel opäť nájsť Boha, ktorého stratil, keď žil pre svetskú slávu. Túlal sa krajom, zastavoval sa pri ľuďoch, prosil o chlieb a nocľah. A keď videl, že majú doma evanjelium, čítal z neho a všetci boli pohnutí a s úžasom načúvali jeho slovám ako niečomu novému a zároveň dávno známemu. A keď sa ho pýtali, kto je, odpovedal: „Služobník Boží.“

Takto sa otec Sergij túlal osem mesiacov, kým ho nezadržali, pretože nemal doklady. Pre túľactvo bol vypovedaný na Sibír. Tu sa usadil na samote v rodine sedliaka. Kým nezomrel, pracoval na záhrade, vyučoval deti a ošetroval chorých.

VEĽKÉ PRAVDY V MALÝCH PRÍBEHOCH

NEVEDOMÁ SVÄTOSŤ

Bol raz jeden muž, ktorý bol taký bohobojný, že anjelom pri pohľade naňho až srdce poskočilo. Sám však vôbec netušil, že je svätý. Venoval sa svojej každodennej práci a šíril okolo seba dobro tak, ako kvety úplne prirodzene šíria okolo seba vôňu.

Jeho svätosť spočívala v tom, že nikdy nevnímal vašu minulosť, ale bral vás takých, akí ste práve teraz. Nepozeral sa ani tak na človeka, ako skôr do jeho vnútra. Miloval a odpúšťal – a nevidel na tom nič výnimočné. Bol to iba výsledok jeho prístupu k ľuďom.

Jedného dňa ho oslovil anjel: „Poslal ma za tebou môj Pán. Má ti byť splnené akékoľvek želanie. Chcel by si napríklad vedieť liečiť?“

„Nechcel,“ odmietol muž bez rozmýšľania, „liečenie prenechám Bohu.“

„Chcel by si privádzať hriešnikov späť na správnu cestu?“

„Nechcel,“ odmietol muž aj to, „nepatrí mi, aby som ovplyvňoval ľudské srdcia.“

„Chcel by si byť natoľko žiarivým príkladom cnostného človeka, že by ťa ľudia túžili napodobňovať?“

„Nechcel,“ odmietol aj po tretí raz, „to by som bol stredobodom pozornosti.“

„Po čom teda túžiš?“

„Po Božej milosti,“ odpovedal muž. „To je to jediné, po čom túžim.“

„Ty si ale musíš želať nejaký zázrak,“ vysvetľoval mu anjel, „alebo nejaký jednoducho dostaneš, či sa ti to páči alebo nie.“

„Dobre, v tom prípade si želám, aby cezo mňa bolo konané dobro bez toho, že by som si toho bol vedomý.“

A tak sa stalo, že tieň toho muža získal schopnosť liečiť – tam, kam jeho tieň dopadol, chorí sa uzdravovali a do tváří utrápených a smutných ľudí sa vracala farba.

Svätec o tom nemal ani potuchy, pretože stredom pozornosti bol jeho tieň. Jeho želanie konať dobro bez toho, že by si toho bol vedomý, bolo splnené.

Tak je to aj s pravou svätosťou. Človek si ju neuvedomuje.

AKO PREŽÍVAŤ PÔST V DNEŠNEJ DOBE?

Škoda, že náš život sa často podobá skôr pôstu ako radosti. Ktosi to trefne vyjadril: „Keď hľadím na tváre ľudí kráčajúcich po ulici, cestujúcich v autobuse alebo vo vlaku, akoby sme všetci žili v depresii. Ešte aj tí mladí v prednáškových miestnostiach na univerzite sa správajú, akoby im všetko nešťastie padlo do náručia. A pritom máme neskutočné šťastie, že žijeme v krajine, kde riziko vojny je minimálne; kde nepoznáme, čo je hlad; kde sa neumiera na ceste. Čo nám chýba, aby sme prežívali vnútornú radosť?“

Aj evanjelium nám predkladá rozdiel medzi postavou Jána Krstiteľa a postavou Ježiša. Ján Krstiteľ je muž ukutý v samote púšte. Vyjadruje sa apokalyptickým jazykom, jazykom katastrof. Robí tak však preto, lebo sa snaží zabrániť inej, ešte väčšej katastrofe – že by Boží ľud „stučnel na duchu“ a ostal uväznený vo svojich hriechoch.

Ježiš je úplne iný typ ako Ján. Jeho kázne sa od „jánovských“ odlišujú prvkom radosti. Alebo ešte inak povedané – radosť je v samotnom centre Ježišovej zvesti. Ježiš hovorí o súde a treste výnimočne. Kráľovstvo Božie nie je pre neho miestom plameňa a pomsty, skôr ho vykresľuje ako prívetivý otcovský domov, ktorý má doširoka otvorené dvere, a z nich zaznieva hudba, spev a tanec (Lk 15). A on sám, ktorý si vyslúžil pomenovanie *žrút a pijan vína a priateľ neviestok a colníkov* (Mt 11,19), všetkých pozýva na hostinu.

Zároveň však hovorí, že budú existovať dni, kedy sa jeho učeníci majú postiť. Tieto dni spája so svojou smrťou a Cirkev im tradície určila obdobie 40 dní pred Veľkou nocou, ktoré sa majú stať prípravou na udalosť Vzkriesenia.

Mnohí ešte stále vnímame pôst v prvom rade ako zdržiavanie sa od nejakého jedla. O tom, že to nie je pri pôste to najdôležitejšie, hovoril už v 5. storočí svätý Bazil: „*Je zbytočné postiť sa od jedla, a pritom mať záľubu v krutom kritizovaní a urážaní. Neješ mäso, ale požíraš svojho brata.*“ Čas pôstu by pre nás mal byť časom rozpoznania oblasti, ktorá nás oddeľuje od Krista a tam by sme sa mali snažiť nájsť spojenie s ním. Pre každého touto oblasťou môže byť niečo iné.

V hebrejčine pôst znamená doslova „ohýbať dušu“. Nasledujúce krátke úvahy nám môžu byť inšpiráciou, ako „ohýbať dušu“ v našich vzťahoch s druhými ľuďmi. Prvá úvaha je z pera teológa profesora Karla Wallnera. Píše: „*Náš kláštor leží hlboko vo Viedenskom lese, v jednom z najkrajších prírodných krás Rakúska. V blízkosti kláštora stojí pri ceste kríž. Pod Ukrižovaným možno čítať slová: „Ak chceš vidieť veľkosť Boha, musíš zájsť do lesa. Ak chceš vidieť lásku Boha, ostaň stáť pod krížom.*“

Krása prírody nie je všetko. Doprajme si počas pôstnych dní pohľad do „Kristových očí“. Tichú meditáciu pod láskavým Ježišovým pohľadom. Zúčastnime sa pobožnosti krížovej cesty, otvorme si Sväté Písmo a v tichu rozjímajme nad ním.

A okrem tohto pohľadu potrebujeme ešte ďalší pohľad. Musíme sa naučiť znova hľadať do očí našich blížnych. Alebo sa to zdá iba mne, že si menej pozeráme do očí? Nepadne mi dobre, ak mi niekto podáva ruku, a pritom hľadí pomimo mňa. Neraz sa to stáva aj počas svätej omše pri prianí Kristovho pokoja.

Učme sa darovať ľuďom pohľad do očí. Budeme žasnúť, ako to prehlbuje vzťahy.“

Druhá úvaha o vzťahoch je z pera Edwarda Stanieka, autora knihy *Evanjeliové hostiny*. Píše: „*Všetci, ktorí dorastajú k skutočnému priateľstvu, chcú sa aspoň z času na čas stretnúť pri spoločnom stole. Chcú sa podeliť s kúskom chleba, spoločne zjesť hoc aj ten najskromnejší pokrm, vediač, že dôležitým nie je bohatstvo stola, ale bohatstvo srdca. Veď nielen z chleba žije človek.*

Stačí si na dvadsať minút' zasednúť s ľuďmi k stolu, aby sme vedeli, s kým máme dočinenia. Stačí počúvať, čo hovoria a vidieť, ako sa správajú. Aká je to radosť, ak sa pri stolovaní dokážeme venovať aj duchovným témam! Alebo témam, ktoré zblížujú!

Od stola potom vstávame bohatší! Aká je to však tragédia, ak pri stole ide iba o naplnenie žalúdka alebo ak všetky slová, ktoré tam padnú, namiesto toho, aby obohacovali, ničia!“

A nakoniec tretia úvaha pochádza od francúzskeho pustovníka Charlesa Péguy, ktorý si v africkej púšti do svojho denníka zapísal tieto slová: „*Pánu Bohu sa páčia takí ľudia, ktorí dobre spia. Naopak takí, ktorí zaľahnú a hneď začnú mudrovať, čo mali a čo nemali urobiť – a nemôžu sa z toho vymotať – tí nekonajú ani správne a ani kresťansky.*

Keď ti svedomie pripomenie nejakú chybu, uznaj ju, oľutuj a hneď predlož Božiemu milosrdenstvu. Sľub, že zajtra sa budeš správať múdrejšie a potom sa spokojne vyspi, aby si zajtra múdrejší naozaj bol.

Človek, ktorý svoje hriechy odovzdá Božiemu milosrdenstvu, usína v Božej náručí.“

A ďalej Péguy píše: „*Myslíš, že Pán Boh považuje tvoju nerozumnosť a hriechy za tak dôležité, aby ich u teba neustále registroval a prepočítaval?*“

Ak už chceš Bohu pred spánkom niečo ponúknuť, nech je to radšej tvoje poďakovanie. Keď už chceš naozaj niečo spočítať, nech je to radšej vďaka za to, koľko darov si v ten deň od Boha dostal.“

kňaz Ladislav Heryán

Význam pôstu dobre vystihol saleziánsky kňaz Ladislav Heryán. Vo svojej knihe *Exotom na tejto zemi* píše, že pôst nie je iba obyčajný sebazápor. Je to čosi viac. Zrieknuť sa niečoho znamená, že uvoľňujem priestor pre niečo iné a lepšie. V tejto dobe by som sa mal stať citlivejším pre Božiu prítomnosť v mojom živote.

A dodáva: „*Asi som blázon, ale vždy sa na toto obdobie teším.“*

NAD PIESŇOU PIESŇÍ

Už v minulom čísle Prameňa sme naznačili, že v nasledujúcom období by sme vám chceli bližšie predstaviť biblickú knihu *Pieseň Piesní*, nazývanú tiež *Velpieseň* alebo *Šalamúnova pieseň*. Je to jedna z najzaujímavejších kníh Biblie. Na väčšinu z nás pôsobí ako oslava lásky medzi mužom a ženou a už v prvých veršoch nás udivuje svojím erotickým nádychom. Akoby to ani nebola biblická kniha. Ale už menej je nám známe, že okrem ospevovanej ľudskej lásky v nej možno nachádzať aj čosi iné.

Židovský národ videl v neveste, ktorá vystupuje v tejto starozákonnej knihe, symbol Izraela a v jej ženichovi a kráľovi obraz Boha. Považoval *Pieseň Piesní* za nesmierny dar od svojho Boha, čo vyjadrujú slová rabína Agibu z 2. storočia: „*Ak všetky Písma sú sväté, tak Velpieseň je presvätá. Celý svet nevyváži deň, keď bola daná Izraelu.“*

K *Piesni Piesní* pristupoval izraelský ľud vždy s bážňou a úctou. Zachovala sa o tom zmienka jedného rabína: „*Od narodenia som ju počul spievať každý piatok ako starobyľý nápev. Tým sa začínala liturgia sabbatu. Muži, ženy i deti spievali tento text ako v extáze. Išlo o posvätný spev. Nikomu ani na um nezišlo, že by sa tu zobrazovalo niečo obscénne, prízemné či telesné. Všetci spievali túto pieseň s láskou a ani nepomysleli na cenzúru či vynechávanie niektorých textov... Nikdy v živote som nepočul z úst tých, ktorí žijú v intimite Velpiesne, jedinú šťavnatú narážku týkajúcu sa jej obsahu. Velpieseň je priezračná a v jej priezračnosti sme ju prijímali do čistých srdiec. Prijímali sme ju v kontexte Biblie, v kontexte lásky Boha k svojmu stvoreniu, k národu, k človeku.“*

Podobne kresťanskí otcovia Origenes (3.st.), Gregor Nyský, Bazil, Amróz (4.st.) a po nich svätý Augustín a Gregor Veľký všetci zhodne videli vo Velpiesni zásunbný spev medzi Bohom a jeho ľudom, Bohom a Cirkvou, Bohom a dušou, ktorá túži po Bohu a celá sa obracia k láske. Ich interpretácie sú protipríkladom k pohľadom tých, ktorí v Piesni Piesní vždy videli zbierku čisto svetskú a erotickú. Takéto chápanie Piesne Piesní však bolo odsúdené už na koncile v roku 428. A práve pre možnosti mnohých alegorických interpretácií patrí Pieseň Piesní medzi najkrajšie knihy Biblie. Je nazývaná tiež „Najkrajšou piesňou“ - piesňou, ktorá nemá páru a prevyšuje všetky iné piesne.

„Zľúbaj ma bozkami svojich úst.“ Pieseň Piesní sa začína bozkom. „Milý rozhovor, ktorý sa začína bozkom!“ okomentoval svätý Bernard. „Nijaký, ani najmenší úvod. Nijaká príprava, nijaké predstavenie osôb, ako to býva v dobre zostavenej divadelnej hre. Je to úvod bez úvodu.“

Svätý Cyril Jeruzalemský a svätý Ambróz zdôvodňujú, že vrúcne želanie nevesty „*nech ma zľúba bozkami svojich úst*“ sa plne uskutočňuje v Eucharistii. Je pozoruhodné, že v celej Velpiesni už na žiadnom mieste sa nenachádza tak vrúcne vyjadrená túžba milieb po bozku ako ju vyjadruje prvý verš.

„Láska tvoja je lepšia nad víno.“ Analógia lásky s vínom sa objavuje vo Velpiesni viac ráz. Je tým vyjadrené, koľko jemného, silného, opojného a slávnostného je v láske. Svätá Terézia Ávilská píše: „*Zdá sa, že ženích nechce neveste nič odmietnuť. Nech teda pije, koľko chce, nech sa opije všetkými tými vínami v Božej pivnici! Nech sa potešuje tými radosťami a nech sa nebojí, že sa jej niečo stane, keď bude piť oveľa viac ako jej dovoľuje jej slabá prirodzenosť!*“ Aj o apošto-

loch, ktorí boli naplnení Duchom Svätým, niektorí hovorili „*Sú plní mladého vína.*“

V hebrejčine, kde písmená sú zároveň číslicami, písmená slov *víno* a *tajomstvo* dávajú to isté číslo. Slová láska, víno a tajomstvo sú takto spojené v predobrazu a tak raz budú spojené v Eucharistii.

„jak olej rozliaty je tvoje meno.“ Spojenie mena a oleja vyvoláva predstavu Pánovho Pomazaného, toho, ktorý dostáva pomazanie olejom na znak preniknutia Duchom Svätým. Viliam zo Saint-Thierry precítil prežívanie milieb takto: „*tvoj olej obmäkčuje moju zatvrdilosť, zjemňuje moju hrubosť, uzdravuje moje slabosti...*“ Olej zmierňuje bolesť, posilňuje telo, je zmierňujúcim balzomom. Taká je aj uzdravujúca Kristova láska.

„Zaveď ma, kráľ, do svojej komnaty!“ Milému z Velpiesne sú prisúdené tituly Kráľa i Ženícha, tak ako neskôr i Ježišovi: „*Vari sa môžu svadobní hostia postíť, keď je ženích s nimi?*“ pýta sa Ježiš (Mk 2,19). Pilátovi, ktorý sa Ježiša pýta: „*Si židovský kráľ?*“; Ježiš odpovedá: „*Sám*

hovoríš, že som kráľ.“ (Jn18,37)

Aj milá dostáva vo Velpiesni mnoho mien, raz predstavuje niekoho osobného – nevestu, dušu, inokedy celý národ, vyvolený ľud. Toto striedanie sa vyskytuje aj v iných častiach Biblie veľmi často. No nikdy vo Velpiesni milá nedostane titul kráľovnej. Nech je akokoľvek milovaná a intímne zjednotená so ženíchom, nikdy mu nie je rovná.

V nasledujúcej kapitole uvidíme, čo spôsobil v živote nevesty jej hriech – jeho následkom sa stalo vyhnanstvo, utrpenie, tma, vzdialenie sa od svojho Stvoriteľa.

NA ODLAHČENIE NIELEN PRE ZÁHRADKÁROV

Nemecká spisovateľka Doris Bewernitzová si spomína na zážitok z detstva, ktorý sa jej natrvalo zapísal do pamäti. Píše: „Poznala som istú ženu, ktorá z môjho pohľadu od rána do večera nerobila nič iné, iba vytrhávala burinu a pritom nadávala. Zdalo sa mi, akoby s niekým viedla vojnu. Jej nepriateľom bola príroda sama.

Sotva sa na jej trávniku objavil čo i len kúsok machu, už ho likvidovala. Len čo sa ukázalo pár lístkov púpavy, už siahla po vidlici a vyvracala ich aj s korenkami z trávniku. Sotva na jej terase vyrástla divá kamilka, vytiahla príšerný nástroj, pripojila hadicu na plynovú fľašu a namierila plameň na všetky kvitnúce „nežiaduce“ kvietky na terase. Na jej zeleninových hriadkach – pochopiteľne - nemali čo ďatelina, nezábudka, iskerník alebo vlčí mak čo hľadať. Bola voči nim neúprosná. Jej záhrada sa podobala čerstvo vyupratovanej izbe a ona bola hrdá, že všetko „je na svojom mieste“.

Na rozdiel od nej moja mama tolerovala, že okolo zeleru sa rozrastá divoký orlíček. Jej neprekážalo, že okolo ruží sú obláčiky nezábudiek, pre ňu kamilka či vlčí mak neboli iba burinami, ktoré je nevyhnutné vytrhať. O žihľave pri plote hovorievala, aká je zdravá.

Záhrada mojej mamy i jej láska k tým divo rastúcim bylinkám sa mi vždy páčila. Ale záhradu tej ženy, ktorá všetko „nežiaduce“ likvidovala a pritom tak nadávala, som oblúkom obchádzala. Lebo ona vždy na všetkých aj hľadela namosúrene. Na čele mala zvislú hlbokú vrásku, ktorej som sa bála rovnako ako jej plameňometu, ktorým čistila od buriny terasu.

Aj ja mám dnes svoju záhradu. Je podobná tej, akú mala moja mama. A okrem toho mám v nej jeden kút, do ktorého ja vôbec nezasahujem. Je to kút vedľa sprchy, miesto naozaj tienisté, nehostinné. Tam nepoužívam rýľ ani motyku, lebo viem, že tam nevyrastie nič z toho, čo by som tam zasiala. Tam som sa rozhodla dať voľný priebeh prírode.

Túto jar sa tam cez zem predralo niekoľko malých špicatých vetvičiek. Myslela som si, že to najskôr asi budú javory. Ale potom sa na vetvičkách objavilo čoraz viac lístkov a neskôr malé žlté kvietky. Boli to vzácne hlaváčiky – presne tie, ktoré sa mi napriek vynaloženej námahe na mojej záhrade nikdy neporadilo dopestovať.

Cez krásu a silu prírody poznávam múdrosť Stvoriteľa.“

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicneznrko.sk

Text a grafická úprava Sephoris studio. Vychádza štvrťročne. Foto: internet